

HIPPOCRATES. 31

quam breui compendiolo hinc trado, nec amplius possis ab impostoribus, sophistis & deceptoribus circumueniri: imò hac methodo operando, & libros scribendo per omnia tria regna, animale scilicet minerale & vegetabile, in hac naturali Hippocratica vera & antiquissima philosophia recto tramite progredi sine errore vllò, nec seduci in progressu fateberis.

lunari globo, quod medicina spectat, ut Hippocratico hac methodo manifestè non fiat.

Qui benè distinguit benè docet.

Cap. 7.

PRO maiore lumine & intelligentia, operæ pretium erit alcalium differentiam, & quid sit contrarietas vel acidorum absorptio & imbibitio, priusquam progrediar, ad oculum demonstrare *segnius ait poeta irritant animos demissa per aures quam quæ sunt oculis subiecta fidelibus.*

Sunt autem vt dixi varii gradus & species salis alcali fixi, quæ ex vegetabilium cineribus acti flamma reuerberatis per lixiuationem educuntur *vt cap. 21. declarabo, vt tartari singularis priuilegii, tiliæ, coryli, ex omniumque quercuum generibus, & ex iis vegetabilibus,*

Alcalizatus cinis proiectus ubi cimices regnant.

B 4 quæ

omnes mo-
riuntur.
non se-
cus quam
à ruta de-
scit.

quæ per Noruegiam, Lituaniam & Muscouiam in desertis viridia in cineres alcalizatos exuruntur, imo ex qualibet herba & ligno fit per reuerberationem longam (id est quando viua flamma cines res quasi liquefacit) alcali fixum.

Item ex omnibus herbis calidis & oleosis vt rosmarino, lauendula ruta &c. licet à principio harum alcali sit volatilius, omnia inquam huiusmodi salia ynico verbo acidis sunt contraria, illorumque destructiua quorum differentiam ostendit sequens tabella.

Dissolue semvnciam Φ ij sublimati (qui ex acidis spiritibus cum Φ rio vt alcali compositus à permutatione in salsum est mutatus) in aqua communi distillata vnciiis quinquaginta, in particulam huius claræ solutionis, guttatim, sed celeri lapsu stilla alcali tartari fixum (est namque liquor tartari sponte resolutus) quod in momento diuidit compositum, absorbet acidum, & Φ illicò petit fundum obscure rubens.

Alcalium
fixorum
mira differ-
entia.

Ex aceti facibus calcinatis elicetur per aquã, tartari alcali, & licet ex eadem vite cum vino fit productum, mercurium tamen præcipitat ruti-

HIPPOCRATES. 33

rutilantem & splendentem.

Cum vero idem alcali ad rube-
dinem calcinatum fuerit tunc præ-
cipitat Mercurium cinnabaris con-
tritæ coloris.

Tartaro exusto si calcem su-
peraddis & alcali per lixiuatio-
nem extrahis præcipitat Mercu-
rium rutilum.

Ex herba kali extractum præci-
pitat Mercurium multo obscurio-
rem priore.

Lixiuum quod saponarii ma-
gistram vocant, constans ex calce
& alcali quercuum edit Mercu-
rium obscure rubentem.

Ex Hispania adfertur alcali in-
certum vtrum simplex an compo-
situm, Mercurium tamen præcipi-
tat fului coloris.

Cum vero idem Mercurius præ-
cipitatur alcalibus ex herbis ce-
phalicis vt rosmarini lauendulæ
&c. modestè calcinatis, hæc qui-
dem sunt alcalia, sed non cinerum
rcuerberatorum, vt priora ideo
multo volatiliora, deiciunt tamen
Mercurium rubidum lucentem.

Sic chelidonia habet Alcali mi-
rabile (vt non sine mysterio laude-
tur à Paracelso & Lullio eius
quinta essentia, & vt Cæli donum
de ætrinaliter admodum & præ-

*Verucas
rollis suc-
cus cheli-
donia .*

clare laudetur ab Isaac Hollando dicente : *qui hoc sal non nouit nihil unquam in arte prestabit*) quod deiecit mercurium rubicundissimum : vasculum cum hoc precipitato ex incuria neglexi, neque liquorem abijci iussi, post mensem circiter in liquoris summitate effloruit color aureus chelidonij flore non absimilis (striarum more nitri coaluit) non sine spectantium admiratione.

*Geber fol.
mibi 222.*

Exempla hæc docent Alcalia ut talia retinere proprietates cæcas rei, à qua desumpta sunt ex Gebri doctrina & alcali quo ignea facultate virtuteque ditius eò promptius acida bibere & rubicundiorum detrudere mercurium. *Hinc Rosarij Auctor. Qui non gustauerit salium sapes, nunquam perueniet adoptatum fermentum fermenti.*

Sal fuliginis .

Sal fuliginis & volatilia omnia mercurium candidum & niuei coloris ex dicta solutione precipitant quod notandum .

*Tartari
tinctura .*

Ex Tartari tinctura quo perfectiore tanto candidior cadit mercurius, ex viliori flauus, & ex sale Tartari obscure rubens ut ostendi . Secretum curiosis aperui, quod paucis permissum est.

Salsa autem cuiuscumque sunt

ge-

HIPPOCRATES. 35

generis mercurium non præcipitant, & quo falsis viciniore tanto minus acidis nocent.

In exempla.

Sal commune cibarium, mercurium ex dicta solutione non præcipitat, & licet longum tempus & acri flamma concremaretur, nunquam fit alcali, vt neq; sub digestionem mutat naturam: est ergo ex omnibus perfectissimum, & non sine prærogatiua singulari vocatur ab Helmonte *salium summum*.

Salis marini co-stantia

Mulier quædam deiecit vermem quinque vlnarum globi formem, cui datus fuit haustus aquæ in qua tantum salis marini solutum fuit quantum soluere aqua potuit, bina habebat capita, vnum in globi medio.

Alcali falis petrae, licet eius prima origo sit ex alcali vrinæ, cum sulphure autem in alcali fixatum, quod fit cum fusum ex iniecto per vices sulphure non amplius ardet ideo quodammodo tunc salium sapit, quare mercurium sic solutum non præcipitat.

Alcali falis petrae

Huius falis, per solutionem & coagulationem mundati datur

Purgans ex nitro

36 TACHENII

sem vncia in sufficienti aqua dissoluta ptiffando in colicis doloribus ex calida causa, dolores minuit expurgat, & sitim sedat atque vrinam potenter mouet, sic quoque in febris omnibus ardentibus est remedium nobile, non ingrati saporis.

Sic Alcalia quocunque modo in falsum mutata mercurium non amplius præcipitant vt docet sequens mechanica.

Sal fulmi-
nans

Accipe nitri partes iij Alkali tartari exsiccati partes ij, sulphuris part. j, pulueriza ac misce. Huius compositi drachma circiter in cochleare vel æneo vel ferreo supra carbones accensos teneatur donec massa acidum spirare incipiat, Acidum hūc fumum amplectitur alcali inuicemque saturata ambo in falsum conuertuntur, in hac falsa massa bullit vtrumque sulphur igneque perseverante flamma concipitur quæ sub salina cuticula locum angustum non perferens, ideo cum magno fragore & strepitu in auras erumpit, non secus quam puluis pijrius angusto loco inclusus, cuius granum incensum occupat spatium centum & viginti quinque millibus granorum maius Vvillebordio Snellio

Puluis py-
rius

HIPPOCRATES. 37

teste. Materiam verò in margine cochleari plano relictam ex alcali in verum falsum transmutatam esse deprehendimus, quia mercuriū ex dicta solutione amplius non præcipitat.

Hoc ex fundamento etiam Ceraunochryson strepitum edit cuius præparatio ita se habet.

Aurum soluitur in aqua regia (ita dicta, quod Aurum metallorum regem in aquam visum tenuis reducat) conficitur ex aluminis vsti lib. ij. & nitri clari lib. j. apertoque igne in aquam acidissimam distillatur: cum autem nulla sit acidorum actio in pinguis & sulphurea ut in progressu mechanice monstrabitur, idcirco in huius aquæ vncijs iij vncia vna salis armoniaci sub marimore contriti liquanda est, fitque aqua falsi saporis.

In falsa hac aqua dissolvitur laminatum Aurum leui calore, dissoluto guttatim & paulatim instillatur Alkali tartari seu liquoris salis tartari (dic ut lubet) tantum ut aqua appareat clara, id est tantum ut acidum nitri spiritum alcali sit

ab-

Aurum fulminans

absorbendo, factaque nitri & auri sulphurei regeneratio noua, noua coniunctio & vnio, præceptis in fundum eadem opera cadit flauis coloris, hæc autem sæx seu fundus omni falsedine tepida communi aqua abluta exsiccat admodum caute, facile enim accenditur, & impetu aerem ferit validissimumque strepitum edit non sine adstantium periculo, instar enim pulueris pyrii in orbem diffunditur, maioreque violentia, utpote ex nobiliori sulphure & nitro miscella validior, non autem deorsum versus præcipitatur ut inexperti scriptores existimant.

Accensionis autem ratio non prouenit ex salis armoniaci & tartari in compatibilitate ut putant, sed quia spiritus nitri in alcali tartari reassumit corpus & nitri naturam (ut suo loco, & in clauis sexto capite ex professo ad oculum demonstrauimus). Nitrum illud, cum auri sulphure acido & pingui iunctum, vnitum & exsiccatum per æquè ac puluis pyrius flammam concipit. Ex nitro namque & sulphure pariformiter vterque puluis componitur: ideoque similes mores habent, ut apparet etiam in croci metallorum præparatione:

HIPPOCRATES. 39

ne : vbi sulphur Antimonii cum nitro simili modo accenditur .

Cum vero maior quantitas alcali instillatur, vt nitri spiritum superet, tunc fit in falsum mutatio, ideoque nulla amplius accensio, sicut & puluis pyrius, cui nisi aderit proportio iusta, accensus non dilatatur in orbem, sed flaccescit .

Aurum hoc fulminans potest sublimari in flores pulcherrimos hunc in modum .

Flat vitreum vas spheriformæ, quod recipiens dicunt decem vel duodecim plus minus librarum aquæ capax, habeatque foramen in medio ventris magnitudine scriptorij calami, os recipientis non sit admodum amplum, sed iuste formatum, ori adaptetur cooperculum ex argento aut cupro instar pyxidum, igne incalescat cooperculum & per foramen calamo intrudatur tantillum auri fulminantis quartam nimirum partem grani circiter sic vt cadat in cooperculum, ita accenditur: foramen digito claude, & parieti recipientis adhæret, puluisculus, qui spiritum vini tartarifatum in aureum colorem tingit in cordiale

non

Sic aurum in spiritu salis solutum & alcali tartari precipitatum non accenditur redit enim in sal quod flamma resistit .

Auri flores .

non contemnendum.

Ferrum non fit fulminans in aqua regia solutum vt somniat Hartmanni cōmentarius in Crollii cordiale, quia sulphur ferri neque acidum neque pingue est sicut Auri, sed terrestris materiæ, quare Horazio sterilis vocatur rubigo, vt clauis cap. 8. ostendit. Nunc vnde digressus redeo.

*Anatron
crollio in
lap. medi-
camentoso*

Fel vitri (sui de verre Gallice) compositum ex acido silicis & alcali vegetabili in falsum, mercurium non præcipitat.

Sic Talcis liquor (non oleum, vt vult ignara turba flammam enim non concipit) mercurium ex dicta solutione non præcipitat, ideo falsus sit necesse est.

*Sal ex diu
reticis*

Salia ex herbis diureticis omnibus, vt stipitum fabarum, genistæ Hypericonis. Herniariæ, vrticæ &c. omnia inquam sunt ex acido falsi saporis, & ideo mercurium ex dicta solutione non præcipitant, cum vero acri flamma alcalizantur, tunc cadit rubicundus.

Hinc liquet, quod veterum ille doctissimus, qui vitrum ignitum in cineribus stipitum fabarum liquari iussit & non in alcalizatis, rectè vitri vstionem instituerit contra reformatoris opinionem.

De

HIPPOCRATES. 41

De quo capit. 5.

Cineres, ex classe vulneraria-
rum, vt betonicae Agrimoniae, py-
rolae, Veronicæ, Stellariæ Alchi-
millæ &c. omnes fundunt plane
falsum salem, ob id ad vitrificatio-
nem inepti, & mercurium non
præcipitant, qui & ipse eiusmodi
est vt dicetur suo loco. Omnia au-
tem dicta salia per ignem fusionis,
mutant naturam, fiunt alcalia, vi-
trificantur, & mercurium deiiciunt
rutilum. Hinc Zoar super Exo-
dum notat quod ex quouis cinere
vitrum paratur, id est quando in
alcali cineres reducuntur.

Sal absinthii est ex acido falsus
& mercurium non præcipitat, vt
neque spiritum vitrioli absorbet, vt
docet reformator phar fol. 788. sub
titulo *spiritus vitrioli coagulatus*,
cum vero per colliquationem al-
calizatur, tunc vitrificatur & mer-
curium præcipitat flauum, spiri-
tumque vitrioli alcalium more
absorbet.

Hinc elicitur multa fortiori
igne quam eorum natura fert, fi-
xari & in neutrum verti. Fiunt
itaque quam plurima solo ignis
regimine, non quod ex orco in lu-
cem actutum generentur, vt cre-
dit vulgus Hippoc. doctrinæ igna-
rus,

*Sal ex vul-
nerarijs*

*Sal Absin-
thij.*

rus, sed saltem simplici alteratione subiecti vt docet magister *de diet:* illique sciunt, quæ internum cum externo harmonicè coniungere norunt.

Vnde erudimini, quod herbae oleosae omnes, & quæ calidæ dicuntur atque pingues sunt, leui & simplici incineratione sal alcali edunt suo modo volatile: cui si Hippocraticus propriam reddit pinguedinem cum spiritu vini dilutam, conuertuntur arcana coctione in falsum admirabile, quod tunc Elixir paruum vocatur à nostris magnarum virium in medicina.

*Vide Riplem
um Baccorum
nem &c.*

Alcali volatile,

Aliquando peritis manibus, non tamen sine Herculeo labore ignis ope magnaue diligentia, ascendit alcali volatile grati odoris; adeo rarum leueque, vt vix tangenti digito sentiat, aliquando grisei, aliquando niuei coloris, salini saporis, linguam ferientis, & penetrantis, ita subtile, vt citra ignis irritamentum ab aperto vase sponte in auras abripiatur cum per se ipsum in igne constans persistat per huius alcali proprietatem inquam fiunt plurima vere potabilia, ita vt non solum in corpora redire sit impossibile, sed insuper sic à vinculis

HIPPOCRATES, 43

culis coagulationum liberantur, vt libere nobiscum colludere queant.

Ex lili conuallii floribus ascendit brunni coloris in capitis affectibus promptissimum remedium.

Ex lauendula in rubedinem vergens paraliticis non iniucundum.

Sic ex corticibus nucum iuglandium viridibus se manifestat limpidissimus liquor, non secus quam rectificatus fuliginis spiritus camphoræ odorem spirans, horum omnium virtus est illustrare spiritus vitales, & inter cordialia medicamenta adnumerantur, & mercurium præcipitant leuem spongiosum & candidissimum.

Salia etiam in diuersa transmuntur ex simplici & rustica. Commissione: quod sic probo: Confunde ex. gr. liquorem salis absinthii, quem falsacidum ostendi cum rosmarini qui suo modo alcali volatile est, liquor fit lacteus & granulatur in sal neutrum, acquiritque vires longe diuersas à priore, mercurique liquorem turbat solum, & non præcipitat.

Curiosulus quærit, ad quid medico tam operosus labor? cui respondet magister, quod simili prorsus

Ex nucum iuglandiæ corticibus & oleo fit unguentum contra Scrofulas excellētiss. idem oleum tingit capillum nigri coloris sed ex integris nucibus mense Iunio decerptis.

Ab ol. di. still. ros. marini per plures menses per os sumpto paraliticum restitutum vidi, sicut & ab unctiōe opobalsami contracti etiam balneis utebatur ex capitibus ver necum. Vinum ros. ab astmate præseruat.

ius modo hominis natura operatur, cum qua omnes artes omniaque artificia communicant, & medicus huius doctrina ignarus defraudat quandoque suam intentionem, propter attributa circumstantias & varias mutationes, quæ in multiplicibus humani corporis ventriculis contingunt. Verba Hippocratis.

Fusoria ars, alcalibus acida absorbi docet. Cap. 8.

OMnia mineralia cuiuscumque sunt generis, quæ metallica corpora absconsa gerunt, associata sunt acidis (sulphuri nimirum vario) quæ impediunt quominus metallum ab impuritate fordinarum segregari possit. In hac angustia necesse est confugere ad alcalia, quæ celerem præstant opem. In pulverem itaque reducunt minerale, idque alcali commiscunt ac in crucibulo fundunt, fusionem nitro accelerant, quod cum dicto sulphure accenditur, sic pro parte deflagrat, pars vero cum tartaro in alcali vertitur. Hoc alcali absorbet & combibit omne acidum, quod *metallum in fugam vertere potis esset, sed hac via fūdū*
in

*Metalli
precipita-
tio per Al-
cali.*